

Vliegveldgids

Stockholm-Arlanda >>>

Supplement bij Wereldwijzer Zweden | www.wereldwijzerzweeden.net | © 2009 Marcel Burger i.s.m. Uitgeverij Elmar, Rijswijk (NL)

Update 24 januari 2009

Achtergronden en terminals

Informatie

Website Arlanda: www.arlanda.se of www.arlanda.com
Overzichtskaart en spotterslocaties (met uitleg):
www.plane-spotter.com/Airports/Sweden/ARN/SpotterGuide_ARN.pdf
OV-reisplanner: www.resplus.se

Met circa 170 bestemmingen, 75 luchtvaartmaatschappijen, 50.000 reizigers per dag en 16.000 werknemers bij 250 bedrijven is Stockholm-Arlanda Airport (www.arlanda.se) verreweg de grootste luchthaven van Zweden.

New York

Al in 1946 besluit de Zweedse rijksdag dat er een groot vliegveld bij het meer Halmsjön moet komen, maar het duurt nog tot 1 april 1962 voordat koning Gustav VI Adolf Stockholm-Arlanda Flygplats officieel opent. De eerste reguliere vlucht vanaf de luchthaven heeft dan al twee jaar eerder plaatsgevonden: een SAS DC-8 stijgt op 26 juni 1960 op naar New York.

De naam Arlanda is afgeleid van de nabijgelegen kerkgemeenschap Ärlinghundra en is een woordspeling op het Zweedse landa (landen). Het vliegveld ligt binnen de gemeentegrenzen van Zwedens oudste 'moderne stad' Sigtuna; maar wandelend door de aankomsthallen van Terminal 5 en 2 word je verwelkomt door grote portretten van bekende inwoners van Stockholm.

Terminal 5

Het internationale vliegverkeer verlaat in de jaren 1960 Bromma in Stockholm voor Arlanda, dat 40 km ten noorden van de hoofdstad ligt. Jezelf verplaatsen door de lucht is dan al geen excentrieke bezigheid meer en om het aantal vluchten het hoofd te bieden, opent de terminal Arlanda International in 1976. Deze wordt later Terminal 5 genoemd en is nog altijd de 'aanmeerplek' voor nagenoeg alle vluchten uit de Benelux.

Terminal 4

Speciaal voor het binnenlands vliegverkeer (Inrikes) van SAS gaat Terminal 4 in 1983 open en verlaat de Scandinavische

luchtvaartmaatschappij Bromma. Twintig jaar later start nog maar 25 procent van de vluchten binnen Zweden vanaf de terminal, omdat dit segment een veel grotere groei door heeft gemaakt dan de experts vermoedden.

Terminal 2

SAS-inrikes flyg krijgt in Terminal 2 een eigen thuis vanaf 1990, maar als de economie in het slop raakt en het aantal vluchten afneemt, bouwt Arlanda nummer 2 om voor een combinatie van binnen- en buitenlands vliegverkeer.

Derde baan

De dip in het vliegverkeer is slechts tijdelijk, want in 1998 start de aanleg van de derde start- en landingsbaan (gereed mei 2002) – die begin 20e eeuw nog altijd mondjasmaat wordt gebruikt. Het vliegverkeer bleek minder hard te groeien en als er dan een vliegtuig overkomt, zijn er stevast protesten van mensen die onder de landingsroute wonen. Vooral in de winter is de derde baan een uitwijkplek als de andere twee sneeuwvrij moeten worden gemaakt.

Arlanda Express & F-pier

In 1999 start Arlanda Express: opvallende gele treinen die passagiers in 20 minuten naar hoofdstad Stockholm brengen. Arlanda krijgt een nieuwe 83 meter hoge luchtverkeersleidingstoren in 2001 en een nieuwe brandweerkazerne. Het eerste vliegtuig van de nieuwe F-pier van Terminal 5 vertrekt in 2002.

Arlanda in cijfers (2006)

Aantal starts en landingen: 227.000, waarvan 135.000 internationale vluchten

Banen: 01L/19R (3.300 m (hoofdbaan; noord-zuid)), 01R/19L (2.500 m (derde baan; noord-zuid)), 08/26 (2.500 m; oost-west))

Vracht: 184.000 ton

Aantal passagiers: 17,5 miljoen, waarvan 12,2 miljoen op internationale vluchten

Top 10 bestemmingen: Kopenhagen, Oslo, Londen, Göteborg, Helsinki, Luleå, Malmö, Amsterdam, Umeå, Frankfurt

Top 3 vliegtuigtypes: Boeing 737-series, McDonnell Douglas MD-82/87, Fokker 50

Reizen op en rond Arlanda Flygplats

- ❖ Arlandabus nr. 10 pendelt vanaf halte 10 tussen de terminals 2, 4, 5 en de centrale hal SkyCity.
- ❖ Arlandabus nr. 14 pendelt vanaf halte 14 tussen de terminals, langparkeerplaats Alfa en hotel Radisson SAS Arlandia.
- ❖ Arlandabus nr. 17 pendelt vanaf halte 17 tussen de terminals en langparkeerplaats Beta.
- ❖ Duidelijk te herkennen aan de logo's van de hotelketens, vind je op haltes 18 de Airport Shuttle naar de hotels in Stockholm. Er zijn enkele hotels met eigen bustransfers (zie Overnachten verderop in deze Praktische informatie).
- ❖ Vanaf halteplaatsen 19 bij de terminals 2, 4 en 5 vertrekt de bus naar de autoverhuurbedrijven

Reizen naar Stockholm en directe omgeving

- ❖ De snelste weg naar de hoofdstad is met de Arlanda Express, een gele sneltrein die je in 20 minuten in naar Stockholm Central (en terug) brengt. Volg de borden in Terminals 2, 3, 4 en 5. Kaartjes koop je bij de informatiedesk op de luchthaven of via de automaten op de perrons. De gangbare creditcards worden geaccepteerd. De sneldienst is niet goedkoop, een normaal retour kost omgerekend ruim 45 euro.
- ❖ Een veel goedkopere verbinding (bijna 20 euro voor een retour) is het nemen van de Flygbussarna (vliegbus; www.flygbussarna.se), die honderden keren per dag tussen de Terminals 2, 4 en 5 naar Stockholm Cityterminalen/Centralstation via Frösunda, Hagaterminalen, S:t Eriksplan vanaf halte 11. Er is ook een verbinding met Brommaplan in Solna vanaf halte 12 en met Stockholmsmässan/Älvsjö ten zuiden van Stockholm-Stad vanaf halte 12. Je betaalt bij voorkeur met creditcard in de bussen.
- ❖ SL-bus 538 (www.sl.se) rijdt naar Rotebro via Upplands Väsby vanaf halte 15.
- ❖ Een alternatief is het reizen per landelijke trein (SJ; www.sj.se) vanaf Arlanda-C: het treinstation dat diep onder het vliegveld ligt en je binnegaat via de centrale hal SkyCity. De route naar het treinstation staat goed aangegeven in de aankomsthallen. LET OP: De Arlanda Express heeft andere stations!
- ❖ SL-bus 583 (www.sl.se) rijdt vanaf halte 15 naar Märsta-station, waar je de pendeltrein van SL kunt nemen naar Stockholm-C. Deze stopt onderweg op Rosersberg, Upplands Väsby, Rotebro, Norrviken, Häggvik, Sollentuna, Helenelund, Ulriksdal, Solna en Karlberg.
- ❖ Duidelijk te herkennen aan de logo's van de hotelketens, vind je op haltes 18 de Airport Shuttle naar de hotels in Stockholm.
- ❖ Per taxi heb je twee opties: een voertuig dat je deelt met anderen of een voor jezelf. Je Flygtaxi-product kun je van tevoren boeken via www.flygtaxi.se. Er zijn tevens zogenoemde Miljötaxis met een eigen standplaats. De voertuigen, zoals de Volvo Bi-fuel of een Toyota Prius, gebruiken minder fossiele brandstoffen. Je herkent ze aan de sticker Miljötaxi op de deuren.

Reizen naar Uppsala

- ❖ Lijn 801 van Upplands Lokaltrafik (UL; www.ul.se) rijdt naar Uppsala tot drie keer per uur vanaf halte 13.
- ❖ Een goed alternatief is het reizen per lokale (Upptåget, www.ul.se) of landelijke trein (SJ; www.sj.se) vanaf Arlanda-C: het treinstation dat diep onder het vliegveld ligt en je binnegaat via de centrale hal SkyCity. De route naar het treinstation staat goed aangegeven in de aankomsthallen. Treinkaartjes koop je bij de toegangsbalie van Arlanda-C of een van de ticketmachines daar vlakbij (creditcards worden geaccepteerd).
- ❖ Per taxi heb je twee opties: een voertuig dat je deelt met anderen of een voor jezelf. Je Flygtaxi-product kun je van tevoren boeken via www.flygtaxi.se. Er zijn tevens zogenoemde Miljötaxis met een eigen standplaats. De voertuigen, zoals de Volvo Bi-fuel of een Toyota Prius, gebruiken minder fossiele brandstoffen. Je herkent ze aan de sticker Miljötaxi op de deuren.

Reizen naar Märsta

- ❖ SL-bus 583 (www.sl.se) rijdt vanaf halte 15 naar Märsta-station, waar je eventueel de pendeltrein naar overige bestemmingen kunt nemen.
- ❖ SL-bus 589 rijdt naar Östra Steninge via Valsta vanaf halte 15.
- ❖ Per taxi heb je twee opties: een voertuig dat je deelt met anderen of een voor jezelf. Je Flygtaxi-product kun je van tevoren boeken via www.flygtaxi.se. Er zijn tevens zogenoemde Miljötaxis met een eigen standplaats. De voertuigen, zoals de Volvo Bi-fuel of een Toyota Prius, gebruiken minder fossiele brandstoffen. Je herkent ze aan de sticker Miljötaxi op de deuren.

Reizen naar Sigtuna, Enköping en Västerås

- ❖ Flygturen (een samenwerking tussen Västmanlands Lokaltrafik en Swebus) verzorgt verbindingen.
- ❖ Upplands Lokaltrafik-bus 803 (www.ul.se) rijdt naar Enköping via Sigtuna-Bålsta (halte 15)

Reizen naar noordelijke bestemmingen

Zoals Gävle, Hudiksvall, Sundsvall, Östersund, Åre, Borlänge, Falun, Leksand, Mora, Umeå

- ❖ Er is een busverbinding naar Umeå vanaf halte 16.
- ❖ Upptåget is de trein van de regionale vervoerder Upplands Lokaltrafik (www.ul.se) die vanaf Arlanda naar Gävle rijdt en onderweg stopt op de stations van Knivsta, Uppsala, Storvreta, Vattholma, Skyttopr, Örbyhus, Tobo, Tierp, Mehedby, Skutskär en Furuviik. Je reis duurt anderhalf uur naar Gävle, maar voor doorgaans omgerekend 10 euro minder dan de verbinding die SJ aanbiedt.
- ❖ SJ (www.sj.se) vervoert je per trein naar Gävle, Hudiksvall, Sundsvall, Östersund, Åre, Borlänge, Falun, Leksand, Mora, Umeå vanaf Arlanda-C: het treinstation dat diep onder het vliegveld ligt en je binnengaat via de centrale hal SkyCity. De route naar het treinstation staat goed aangegeven in de aankomsthallen. Treinkaartjes koop je bij de toegangsbalie van Arlanda-C of een van de ticketmachines daar vlakbij (creditcards worden geaccepteerd). Je kunt treinkaartjes ook van tevoren via het internet boeken op de website van www.sj.se, zodat je op de ticketmachines alleen nog een nummer hoeft in te tikken. Je profiteert dan soms van lagere tarieven als je ver vooruit boekt.

Reizen naar Norrtälje

SL-bus 647 (www.sl.se) rijdt naar Norrtälje via Rimbo vanaf halte 16

Reizen naar Karlstad

Arlandalinjen (www.arlandalinjen.se) verzorgt busverbindingen met Karlstad vanaf halte 16.

Reizen naar zuidelijke bestemmingen

Zoals Södertälje, Nyköping, Norrköping en Linköping

- ❖ SJ (www.sj.se) vervoert je per trein naar Södertälje, Nyköping, Norrköping en Linköping vanaf Arlanda-C: het treinstation dat diep onder het vliegveld ligt en je binnengaat via de centrale hal SkyCity. De route naar het treinstation staat goed aangegeven in de aankomsthallen. Treinkaartjes koop je bij de toegangsbalie van Arlanda-C of een van de ticketmachines daar vlakbij (creditcards worden geaccepteerd). Je kunt treinkaartjes ook van tevoren via het internet boeken op de website van www.sj.se, zodat je op de ticketmachines alleen nog een nummer hoeft in te tikken. Je profiteert dan soms van lagere tarieven als je ver vooruit boekt.

Overnachten op/bij Stockholm-Arlanda

Budget

- Åsby Gärd, twee tweepersoonskamers in een losse woning, met douche en toilet, 7 km ten noorden van Arlanda Flygplats, +46859147710 of +46705388306, www.arlanda-asby.com
- Vandarhemmet Jumbo Hostel Arlanda. Overnachten in een echte Boeing 747 (!), open sinds 15 januari 2009 op het vliegveld Arlanda. Er zijn 72 bedden verdeeld over 28 kamers (voor 2, 3 en 4 personen) en een suite in de cockpit. De suite in de cockpit (met authentiek instrumentenpaneel) heeft zijn eigen badkamer; de andere gasten moeten voor een douche of toilet van de gemeenschappelijke ruimtes op de gangen gebruik maken.
De Boeing 747-200 die nu dienst doet als herberg rolde in 1976 uit de fabriek. Onder meer de stoelen in de eerste klasse zijn in originele staat gebleven; de ruimte kunnen gasten als lounge gebruiken.
De Boeing 747 is begin 2009 nog niet helemaal af. In de herfst worden vier extra kamers gemaakt in de reusachtige motorbekasting onder de vleugels, waarbij het motorrotorblad wordt gebruikt als onderdeel van het raam.

Locatiechef Gisela Olsson en de overige personeelsleden zijn geheel in stijl gekleed in het uniform van vliegeniers en stewards/stewardessen. Je kunt al overnachten in de jumbojet vanaf 350 kronen (circa 35 euro) per nacht per persoon.

Jumbo Hostel Arlanda is 's werelds eerste permanente overnachtingslocatie in een echte Jumbojet, al vliegt deze niet meer. Als het een succes wordt, denkt directeur en initiatiefnemer Oscar Diös aan meer Jumboherbergen in de wereld. Contact: +46859360400, www.jumbohostel.com

Midklasse

- Rest and Flyg, in SkyCity tussen Terminal 4 en 5, +46855055505
- Arlanda Hotellby (met pendelbus vanaf Arlanda), Bristagatan 22, +46859789700, www.arlandahotellby.se
- Connect Hotel (met pendelbus vanaf Arlanda), in Arlanda-Stad Södra, +46859120050, www.connecthotel.se
- Ibis Hotel Stockholm-Arlanda (met pendelbus vanaf Arlanda), langs weg 273 naar Norrtälje, +4686550100, www.ibishotel.se/visa_hotell.asp?hotellid=11340
- Quality Airport Hotel (met pendelbus vanaf Arlanda), Cedeströmsslinga (niet te missen toren met het hotellogo naast snelweg E4), Arlandastad, +46859511100, www.qualityarlandastad.com

Topkeuze

- Radisson SAS SkyCity Hotel, in SkyCity tussen Terminal 4 en 5, +46850674000, www.radissonsas.com
- Radisson SAS Arlandia Hotel (met relaxruimte, zwembad, sauna en fitnessruimte), bij parkeerplaats Alfa, +46850684000, www.radissonsas.com
- Nova Park Conference (met pendelbus vanaf Arlanda), Gredelbleden, Knivsta, +4618349000, www.novapark.com
- Park Inn Stockholm-Arlanda (met pendelbus vanaf Arlanda), Bristagatan 16, Arlanda, +46859111100, www.rezidorparkinn.com

Luchtvaartmaatschappijen (Flygbolag) per terminal

In dit overzicht zijn alleen de luchtvaartmaatschappijen opgenomen die het meest interessant zijn voor reizen van/naar Benelux en Scandinavische vluchten.

Terminal 2, Utrikes (internationaal)

- ▶ Air Berlin - naar Münster, Köln (Keulen), Dortmund, Stuttgart, Frankfurt; www.airberlin.com
- ▶ Finnair - via Helsinki naar veel bestemmingen; www.finnair.com
- ▶ Germanwings - naar Köln-Bonn, Düsseldorf, Stuttgart; www.germanwings.com
- ▶ Norwegian - naar Oslo-Gardermoen, Tallin en Kopenhagen; www.norwegian.no

Terminal 5, Utrikes (internationaal)

- ▶ Air Åland – naar Marihamn; www.airaland.com
- ▶ Air Baltic – naar Riga, Vilnius; www.airbaltic.com
- ▶ Air France – naar Parijs; www.airfrance.fr
- ▶ Blue1 – naar Turku, Tampere, Helsinki, Vaasa, Oulu; www.blue1.fi
- ▶ Cimber Air – naar Billund, Kopenhagen; www.cimberair.dk
- ▶ Estonian Air – naar Tallinn (en Finse bestemmingen); www.estonian-air.ee
- ▶ KLM – naar Amsterdam; www.klm.nl
- ▶ Lufthansa – naar Duitse bestemmingen; www.lufthansa.com
- ▶ SAS - naar Amsterdam, Brussel, Luxemburg, Frankfurt, Düsseldorf, Stuttgart, Parijs, Helsinki; www.sas.se
- ▶ Skyways - naar Luxemburg; www.skyways.se
- ▶ Viking Airlines – naar Kopenhagen; www.vikingairlines.com

Terminal 3, Inrikes (binnenlands)

- ▶ Nextjet – naar Hagfors, Mora, Sveg, Torsby; www.nextjet.se
- ▶ Skyways – naar Arvidsjaur, Borlänge, Halmstad, Hemavan, Jönköping, Kristianstad, Kuressaare, Karlstad, Linköping, Luxemburg, Lycksele, Oskarshamn, Skellefteå, Storuman, Trollhättan, Tärnaby, Vilhelmina, Visby, Örnsköldsvik; www.skyways.se

Terminal 4, Inrikes (binnenlands)

- ▶ Norwegian - naar Kiruna, Luleå, Östersund, Umeå, www.flynordic.com
- ▶ Nordic Regional – naar Gällivare, Kramfors/Sollefteå, www.nordicregional.se
- ▶ SAS – naar Sundsvall, Örnsköldsvik, Skellefteå, Luleå, Kiruna, Östersund, Trondheim, Oslo, Bergen, Göteborg, Kopenhagen, Malmö, Ronneby, Växjö, Kalmar; www.sas.se